

Проектостановище на Европейския икономически и социален комитет относно „Изменено предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на регламенти (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на разпределянето на храна на най-нуждаещите се лица в Съюза“

COM(2011) 634 окончателен — 2008/0183 (COD)

(2012/С 43/21)

Докладчик: г-н **SOMVILLE**

На 17 октомври 2011 г. Съветът реши, в съответствие с член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Изменено предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 1290/2005 и Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета по отношение на разпределянето на храна на най-нуждаещите се лица в Съюза“

COM(2011) 634 окончателен — 2008/0183 (COD).

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 21 ноември 2011 г.

На 476-ата си пленарна сесия, проведена на 7 и 8 декември 2011 г. (заседание от 8 декември), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 139 гласа „за“, 1 глас „против“ и 5 гласа „въздържал се“.

1. **Заклучения и препоръки**

1.1 Комитетът приема със задоволство предложението на Комисията и особено разширяването на предложената правна основа за прилагането на Европейската програма за хранителни помощи за най-нуждаещите се лица (PEAD) през 2012 и 2013 г. Така тази програма би се насочила към постигане на целите на ОСП, като едновременно с това се засили социалното сближаване в Съюза. Тази промяна е още по-важна, тъй като се вписва в целите на стратегията „Европа 2020“.

1.2 ЕИСК подкрепя необходимостта от продължаване на прилагането на програмата и нейното финансиране от бюджета на ОСП за 2012 и 2013 г. при запазване на настоящото равнище. Солидарността по отношение на групите в неравносложно положение винаги е била ценност, която Съюзът е защитавал чрез различните си политики и това трябва да продължи.

1.3 ЕИСК е на мнение, че тази подкрепа наистина е от основно значение поради факта, че вследствие на икономическата и финансова криза броят на хората, ползващи програмата, нараства непрекъснато.

1.4 Като представител на гражданското общество, ЕИСК още по-силно подкрепя това предложение, тъй като неговото прилагане в държавите-членки е дело на много доброволци, членове на хуманитарни организации, които не биха възприели едно намаление от 75 % на средствата за PEAD за 2011 г. и 2012 г. и дори пълното спиране на програмата поради липса на интервенционни запаси за 2013 г. Комитетът смята, че не трябва да се създава негативен образ на Съюза в очите на европейските граждани.

1.5 Освен това Комитетът приветства факта, че Комисията е взела предвид някои препоръки от предходното му становище от януари 2011 г.⁽¹⁾, като тези, свързани със запазването на стопроцентното финансиране от бюджета на ОСП за 2012 и 2013 г., както и възможността за възстановяване на някои направени от хуманитарни организации административни, транспортни разходи и разходи, свързани със съхраняване.

1.6 ЕИСК подкрепя оставената на държавите-членки възможност да избират продукти с произход от Съюза. По този начин схемата не само ще изиграе ролята си на стабилизатор на вътрешния пазар, но заедно с това ще предостави всички гаранции, че доставяните продукти отговарят на високите стандарти, наложени на европейските производители.

2. **Контекст**

2.1 Ще припомним, че безплатното разпределяне на храна за най-нуждаещите се лица в Общността започна през 1986/87 г. вследствие на особено тежка зима. Храните, преразпределяни от хуманитарни организации в различните държави-членки, бяха от интервенционните складови запаси.

2.2 Използването на интервенционните складови запаси, което впоследствие стана официална политика, позволи да се преследват две цели: да се помага на най-нуждаещите се лица в Съюза, като едновременно с това се помага за възстановяване на определена стабилност на селскостопанските пазари.

⁽¹⁾ ОВ С 84 от 17.3.2011 г., стр. 49.

2.3 Последвалите реформи на ОСП, започнати през 1992 г., доведоха до значително намаляване на интервенционните запаси. От структурни в началото, те постепенно се промениха и придобиха конюнктурен характер. Настоящото равнище на запасите не дава повече възможност през последните години те сами да задоволяват търсенето на хранителна помощ.

2.4 Още през 1995 г. приспособяването на програмата позволи недостигът на продукти от интервенционните запаси да се компенсират чрез закупуване от пазарите.

2.5 Разширяването на Европейския съюз накара Комисията през 2009 г. да адаптира програмата, като увеличи бюджета ѝ.

2.6 През 2008 г., вследствие на констатираните промени, Комисията постави началото на обсъждане относно програмата за хранителни помощи за най-нуждаещите се лица. Резултатът от него беше предложение за регламент на Съвета с оглед системата за помощ за най-нуждаещите се да добие постоянен характер.

2.7 Това предложение внесе ред промени в съществуващите правила: източници на доставяне; увеличаване на разнообразието на предоставяните продукти; тригодишен план за разпределяне на храна; определяне на приоритети на действие от държавите-членки; постепенно въвеждане на съфинансиране; адаптиране чрез увеличаване на наличния бюджет. Това предложение беше отхвърлено в Съвета с блокиращо малцинство.

2.8 На 17 септември 2010 г. Комисията прие изменено предложение, вземайки частично под внимание становището на ЕП относно първоначалното предложение (становище от 26 март 2009 г.): увеличаване на процента на съфинансиране; въвеждане на таван в размер на 500 милиона евро на година за помощта, предоставяна от ЕС; възможност за държавите-членки да предпочитат хранителни продукти с европейски произход.

2.9 На заседанието на Съвета по земеделие и рибарство, проведено на 27 септември 2010 г., размяната на гледни точки приключи с потвърждаване на блокиращото мнозинство.

2.10 На 20 януари 2011 г. ЕИСК представи становище⁽²⁾ относно това изменено предложение.

2.11 На 13 април 2011 г. Съдът на ЕС постанови решение (Дело T-576/0) относно жалбата, внесена от Германия срещу плана за 2009 г. във връзка с разпределянето на храна от интервенционните складове в полза на най-нуждаещите се лица в Съюза. Отмяната се отнася за всички покупки от пазара, като количествата от интервенционните складове не са поставени под въпрос.

2.12 Вследствие на това, за бюджетната година 2012 Комисията предвиди силно намален бюджет, в който под внимание са взети само храните от „интервенционните складове“.

2.13 Съветът по земеделие и рибарство на 20.9.2011 г. не постигна достатъчно мнозинство в подкрепа на предложението от 17.9.2010 г.

2.14 На Съвета по земеделие и рибарство на 20.10.2011 г. беше представено ново изменено предложение с дата 3.10.2011 г., което отново беше посрещнато с блокиращо мнозинство, независимо от допълненията, внесени в първоначалното предложение. ЕИСК трябва незабавно да изрази своето мнение относно това ново предложение.

3. Предложение на Комисията

3.1 В продължение на повече от двадесет години хранителните помощи за най-нуждаещите се лица се получават от интервенционните складови запаси. Въпреки че в началото тези запаси бяха значителни, последователните реформи на ОСП доведоха до тяхното значително намаляване. От структурни те се превърнаха в конюнктурни.

3.2 Основната цел на първоначалната ОСП – увеличаване на производителността – постепенно отстъпи място на понятието за устойчивост на селското стопанство, като това включва по-добро съответствие между предлагане и търсене. Тази нова ориентация обуславя нуждата от приспособяване на правната рамка на PEAD.

3.3 Последователните разширявания, повишаването на цените на хранителните продукти и най-непосредствено до нас във времето – икономическата криза, доведоха до значително нарастване на нуждите. Броят на нуждаещите се хора в Съюза се увеличава непрекъснато. През 2008 г. повече от 13 милиона души са се възползвали от тази схема. През 2010 г. броят им надмина 18 милиона от 20 държави-членки, в които се прилага европейската програма за хранителни помощи (PEAD).

3.4 Вследствие на тези различни промени, въпреки че настоящата PEAD продължава да се основава на продукти от европейските интервенционни складови запаси, е предвидено временно да се разреши закупуване от пазарите, за да се допълни установеният недостиг в запасите.

3.5 През април 2011 г. Съдът на Европейския съюз отмени онези разпоредби от плана за разпределянето за 2009 г., които предвиждаха закупуване на продукти от пазара, тъй като към този момент интервенционните запаси бяха намалели.

3.6 Вследствие на това решение, Комисията се погрижи в регламента за изпълнение снабдяването на PEAD за 2012 г. да се извършва единствено от интервенционните складове. По-конкретно, с определените му 113 милиона евро планът за 2012 г. ще разполага с една четвърт от бюджета на плановете за предходните години.

⁽²⁾ ОВ С 84 от 17.3.2011 г., стр. 49.

3.7 В предложението, по което е поискано становището на Комитета, Комисията взема под внимание резолюцията на Европейският парламент от 7 юли 2011 г., в която той призова Комисията и Съвета да разработят преходно решение за годините, които остават до края на текущата многогодишна финансова рамка, за да се избегне евентуално рязко намаляване на хранителните помощи и да не се допусне да страдат от недостиг на храна хората, които зависят от хранителните помощи.

3.8 Това ново предложение на Комисията почива върху двойна правна основа – не само членове от Договора, отнасящи се за ОСП, но и члена относно икономическото и социално сближаване.

3.9 Предложението съдържа различни елементи, които вече бяха включени в предложението от 2010 г., като това да се позволи на държавите-членки да решават да отдават предпочитание на продукти с произход от ЕС или да възстановяват определени разходи, свързани с администрацията, транспорта и съхранението, които понастоящем се поемат от посочените организации, като, разбира се, всичко се извършва в рамките на наличните средства.

3.10 Въвеждането на финансиране, включено в първоначалното предложение от 2008 г. и потвърдено в това от 2010 г., не фигурира в това ново предложение. В него се препоръчва да се запази настоящият начин на финансиране на PEAD – 100 % от общностния бюджет. Запазва се годишният таван от 500 млн. евро за финансовото участие на Съюза.

4. Общи бележки

4.1 Както ЕИСК припомни в предходното си становище, „схемата за разпределяне на храна за нуждаещи се хора функционира в 20 държави-членки (...) храната се разпределя в партньорство и с помощта на неправителствени организации“.

4.2 Те работят благодарение на значителен брой доброволци, които трудно биха възприели, че има риск хуманитарната им дейност да се ограничи до 25 % от равнището на предходните години, ако бързо не се постигне съгласие на европейско равнище. При това нуждите от действие по места никога не са били толкова големи.

4.3 Последователните реформи на ОСП от 1992 г. насам доведоха до това, че интервенционните складови запаси постепенно добиха отново конюнктурен характер. В бъдеще резултатът от тези реформи, заедно с перспективите за пазарите, конкретно би се изразил в ограничени запаси, които могат дори да бъдат нулеви в някои периоди за определени продукти.

4.4 ЕИСК смята, че при тези условия, за да се компенсира недостигът на складови запаси, е от основно значение възможно най-бързо да се изготви предложение, позволяващо на държавите-членки да купуват от пазара в допълнение към интервенционните запаси. Според нас тази възможност е още по-важна, тъй като броят на хората, търсещи тази хранителна помощ, нараства.

4.5 ЕИСК смята, че за да се избегне драстично намаление на храните, налични в рамките на PEAD до 2014 г., когато се очакват нови разпоредби в областта на многогодишната финансова рамка 2014–2020 г., е наложително желанието, изразено в параграф 4.4, да се осъществи бързо.

4.6 ЕИСК като представител на гражданското общество в неговото разнообразие не може да възприеме намаляването на подкрепата, която ЕС оказва на най-нуждаещите се, особено в настоящия период на икономическа и финансова криза. Припомняме, че броят на хората, ползващи PEAD през 2008 г. беше 13 милиона от 18 държави-членки и че през 2010 г. той надмина 18 милиона.

4.7 В този контекст ЕИСК изразява задоволството си, че независимо от неуспеха по този въпрос на Съвета по земеделие и рибарство от 20 октомври 2011 г., полското председателство желае да продължи да полага усилия за намиране на решение, чрез което да се избегне 75-процентното намаление на средствата, предоставени на PEAD за 2012 г., и риска за 2013 г. да не бъде изготвен план за най-нуждаещите се поради липса на достатъчно интервенционни запаси в дадения момент.

4.8 ЕИСК горещо приветства факта, че това предложение, което, нека припомним, е приложимо само за периода 2012–2013 г., вече почива на двойна правна основа, съгласно която програмата има за цел не само да постигне целите на ОСП, сред които е гарантирането на продоволствената сигурност на населението, но също и да засили социалното сближаване в Европейския съюз.

4.9 Тези аспекти са неразделна част от стратегията „Европа 2020“. По повод социалното сближаване, ЕИСК припомня частта от тази стратегия, посветена на борбата с бедността. Правото на достатъчно и балансирано хранене е основа на всяка програма за борба с изключването.

4.10 ЕИСК изразява задоволството си, че Комисията отново предлага да се даде възможност за отчитане на определени разходи, свързани с администрацията, транспорта и съхранението, които понастоящем се поемат от посочените организации. Все пак, Комитетът насочва вниманието към факта, че това възстановяване на разходите се приспада от финансовата средства, предвидени за прилагането на плана.

4.11 Също като Европейския парламент, ЕИСК одобрява предоставената на държавите-членки възможност при обществените поръчки да се отдава предпочитание на продуктите, произхождащи от Съюза. Тази схема за помощ със социална и икономическа цел от една страна допринася за стабилизирането на вътрешния пазар, а от друга – би било нецелесъобразно за продуктите, предназначени за PEAD, да не са налице необходимите гаранции за спазване на високите стандарти, наложени на европейските производители.

4.12 ЕИСК отбелязва със задоволство, че по отношение на съфинансирането, противно на посоченото в предишното предложение за изменение, се запазва 100-процентното финансиране на READ от общностния бюджет. Това отговаря на една от препоръките, отправени в предходното становище на ЕИСК. Този елемент е още по-важен, тъй като би съществувал риск настоящата икономическа и финансова криза да изправи някои държави-членки с по-малък финансов капацитет пред невъзможността да съфинансират програмата, ако бяха потвърдени процентите, предложени в предходната версия.

Брюксел, 8 декември 2011 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
